

أكل الهنة و إعتقاد الديين

**ZÁKLADY SUNNÝ A
VĚROUKY
NÁBOŽENSTVÍ**

لإمامين أبي حاتم الرازي و أبي زرعة الرازي

imámů Abú Hátim ar-Rázího a Abú Zur'y ar-Rázího

www.e-islam.com 2015

Překlad a komentář: Alí Větrovec

ÚVOD

Jménem Alláha Milostiplného, Smilovného. Požehnání a mír Božimu Poslu صلى الله عليه و سلم, jeho rodině, jeho společníkům a všem jeho následovníkům.

Předkládáme vám překlad spisu *Aslu s-Sunneti we i'tikádi d-Dín*, dalšího z význačných děl klasického období islámských dějin, zabývající se správnou a autentickou věroukou a odlišením islámu Koránu a Sunny od nánosů pozdějších inovací a sektářských učení.

Jeho autory jsou dva velmi významní učenci, oba s přídomky ar-Rází, Abú Hátim a Abú Zur'a, velmi cenění pro svou zbožnost i odbornou erudici. Proto je tato 'Akída někdy nazývána přídomkem *ar-Rázíjejn*, tj. dvou ar-Rázíjů. Oba tito ar-Rázíjové zauímají popřední místo mezi učenci hadísu, o čemž svědčí fakt, že mezi jejich učiteli, kolegy a žáky nalezneme všem známá jména mistrů oboru hadísů, ceněných a ctěných dodnes, jako Ahmed ibn Hanbel, Muhammed ibn Ismá'il al-Bucháří, Muslim ibn Hadždžádž, at-Tirmizí, an-Nesái či Ibn Mádža.

Historické reálie Churásánu a vůbec islámského světa ve 2. polovině 2. století hidžry/ 9. stol. kř. éry rámuje již definitivní vypořádání se s mu'tezilovskou doktrínou a jejím vlivem na vládnoucí kruhy. Tento vliv je patrný na zmínkách o otázce stvořenosti Koránu, která již ale nestojí v centru pozornosti tohoto pojednání. Tyto roky se nesou ve znamení prudkého rozmachu falsafy, stále většího vlivu doktrín kelámu a rané fáze rozpracování právnických řešení jednotlivých mezhebů. Na poli duchovního dědictví islámské mysli dochází k prohloubení diverzifikace jednotlivých odštěpeneckých náboženských proudů.

Krystalizují pevné doktríny ší'izmu jak ráfidíjského, tak i ismá'ilíjského. Zejména druhý jmenovaný pomalu začíná svou aktivitu, která prostřednictvím dynastie Fátimovců v následujících staletích rozvrátí rovnováhu v sunnitském světě. V 'akídě obou ar-Rázíjů nás proto nepřekvapí, že začíná i končí zmínkami odsuzujícími ší'izmus. Navíc je nutno připočíst i fakt, že vznikala v prostředí dnešního Íránu, kde byl ší'itský vliv vždy hodně silný, ačkoli státním náboženstvím se isná 'ašaríjja, tedy ší'izmus dvanácti imámů, stal až o mnoho staletí později, v době vlády dynastie Safíjovců, tradičních rivalů sunnitské Osmanské říše, a to jednoznačně z politických důvodů.

Tento traktát existuje v několika různých verzích. My jsme vycházeli z komentované verze šejcha Abú Anase Muhammeda ibn Músá Áli Nasra *al-Intisáru bi šerhi 'Akídeti aimmeti l-amsár*. Z ní jsme čerpali také komentář. Šejch Ál Nasr vycházel z verze imáma al-Lálikáího, která je na rozdíl

od jiných celistvá.¹ Další verze uvádí imám Abú A'lá al-Hamadání², Ibn Kudáma³.

Zmiňují se o ní imámové Nasr al-Makdísí⁴, šejchu l-islám Ibn Tejmíjja⁵, Ibn Kajjím al-Džewzíjja⁶ a az-Zehebí.⁷

Jako sahih ji doložil imám Muhammed Násiruddín al-Albání.⁸

Tato 'akída je mezi ranými spisy o věrouce unikátní četností svých zmínek o ší'izmu a o džehmíjji, dokládajícími, že již v době svého vzniku představovali tyto tendence negativní jev přítomný v diskursu tehdejší islámské mysli.

Pro naše dnešní dny je důležitá z hlediska jasného stanovení pravomocí vlastníků svěřené autority (arab. *أولو الأمر úlu l-amr*) a za pozornost stojí také odsouzením tezí cháridže a extrémního tekfíru.

Doufáme, že toto nepříliš známé dílo si i u českojazyčného čtenářstva najde cestu k větší popularitě.

Prosíme o milost, odpuštění a požehnání autorům tohoto díla jakož i všem těm, kteří nás předešli v konání dobra, našim učitelům, nám samým i všem, které my obohatíme. Ámín.

V Mikulově, dne 26. džumeda al-awwel 1436 hidžry

Alí Větrovec

1 Uvedena je v díle *Šerhu usúli i'tikádi ahli s-sunneti we l-džemá'a*, 1/286, č. 321.

2 Viz *Futjá fi zikri l-i'tikád*, str. 90, č. 30.

3 Viz *Isbátu l-'ulúw*, str. 125, č. 110.

4 Viz *Muchtesaru Kitábi l-hudždžeti 'alá táríki l-mehadždža*, 2/618, č. 376.

5 Viz *Bejánu telbisi l-džehmíjja*, 2/40-41; *Dar'u teáruđi n-nakli we l-'akl*, 2/257; a *Medžmú'u l-fetáwá*, 3/222.

6 Viz *Idžmá'u l-džujúši l-islámíjja*, str. 233; a *As-Sawáiku l-musela*, 4/1291.

7 Viz *al-'Ulúwu li l-'Alíjji l-'Azím*, str. 466; a *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 13/84.

8 Viz *Muchtesaru l-'Ulúw*, str. 204.

AUTOŘI

Oba naši autoři byli význační a přední učenci, háfízové⁹ hadísu. Byli odborníky nejen na hadís a 'akídu, ale i na fikh a koránské vědy. Byli také známi svou oddaností Sunně a svou neobyčejnou osobní mravností a zbožností.

Abú Hátim ar-Rází¹⁰

Abú Hátim Muhammed ibn Idrís ibnu l-Munzir ibn Daúd ibn Mihrán ar-Rází al-Hanzalí al-Ghatafání (žil v letech 195-277 hidžry/ 811-890 kř. éry) byl významným učencem hadísu, pocházejícím z města Rejj¹¹ v dnešním středním Íránu. Některé zdroje uvádějí, že jeho předkové pocházeli z Isfahánu a stali se propuštěnci kmene al-Ghatafán. Jiné uvádějí, že patřili k původním obyvatelům Rejje.

Studoval u mnoha učenců hadísu tehdejší doby. Al-Chalílí uvádí: „Abú Hátim al-Lebbán al-Háfíz mne zpravil, že shromáždil jména všech, od kterých Abú Hátim ar-Rází vypráví a bylo jich téměř tři tisíce.“ Uvádí se, že Abú Hátim si pamatoval na tři sta tisíc jednotlivých hadísů.

Z těch známějších mezi nimi vynikají Abú Nu'ajm al-Fadl ibn Dukejn, Zuhejr ibn 'Abbád, Jahjá ibn Bukejr, 'Ubejdulláh ibn Músá, Ádam ibn Abí Ijás. Sábit ibn Muhammed az-Záhíd, 'Abdulláh ibn Sálíh al-Idžlí, 'Abdulláh ibn Sálíh al-Kátib, Muhammed ibn 'Abdilláh al-Ansáří a Kabísa.

Mezi jeho studenty patří zejména Abú Zur'a ar-Rází, Júnus ibn 'Abdila'lá, Abú Bekr ibn Abí d-Dunjá, Músá ibn Ishák al-Ansáří, Abú Daúd, an-Nesáí, Abú 'Awána al-Isfahání, Abu l-Hasan al-Kattán a Abú Bišr ad-Dúlábí.

Je otcem slavného muhaddisa Ibn Abí Hátima, který shromáždil jeho ocenění vypravěčů v dodnes stěžejním a objemném díle *Kitábu l-džerhi we t-ta'díl*.

Učenci a imámové jej chválí.

Abú Zur'a Abú Hátimovi řekl: „*Neviděl jsem nikoho tolik pátrat po hadísech, jako tebe.*“

⁹ Háfízem hadísů je osoba, která si pamatuje 100 000 jednotlivých hadísů a více.

¹⁰ Zdroje užité k sestavení tohoto životopisu jsou: Ibn Hadžer v *al-džerhi we t-ta'díl*, 1/349; Chatíb al-Baghdádí v *Tárichu Baghdád*, 2/73; Ibn Asákír v *Tárichu Dimešk*, 3/52; az-Zehebí v *Sijeru a'lámi n-nubelá'*, 13/247; a *al-'Ulúwwu li l-'Alíji l-'Azím*, 2/1163.

¹¹ Dnes je součástí iránské metropole Teheránu.

'Abdurrahmán ibn Abí Hátim řekl: „Slyšel jsem Músá ibn Isháka al-Kádiho říci: „Neviděl jsem většího háfíza, než byl tvůj otec,“ přičemž on se setkal i s Abú Bekrem ibn Abí Šejbou, Ibn Numejrem, Jahjou ibn Ma'inem i Jahjou al-Himmáním.“

Júnus ibn 'Abdila'lá pravil: „Abú Zur'a a Abú Hátim jsou dva imámové Churásánu¹²“ Prosil za ně za oba a řekl: „Jejich další vytrvalost je ziskem pro muslimy.“

Osmán ibn Churrazád řekl: „Největší háfízové, které jsem kdy potkal, byli čtyři – Muhemmed ibnu l-Minhel ad-Darír, Ibráhím ibn 'Ar'ara, Abú Zur'a ar-Rází a Abú Hátim.“

Ahmed ibn Selema an-Nejsábúrí pravil: „Neviděl jsem po Ishákovi a Muhammedu ibn Jahjouvi nikoho, kdo by si hadísy pamatoval lépe a lépe znal jejich význam, než Abú Hátim ar-Rází.“

Al-Chalílí poznamenal: „Abú Hátim byl odborníkem na rozdílné názory mezi společníky, na právní vědu v generaci tábí'in a těch po nich. Slyšel jsem svého dědečka a skupinu dalších lidí, kteří od 'Alího ibn Ibráhíma al-Kattána slyšeli: „Neviděl jsem nikoho jako byl Abú Hátim.“ Namítli: „Ale viděl jsi Ibráhíma al-Harbího a Ismá'íla al-Kádiho.“ Odpověděl: „Neviděl jsem nikoho dokonalejšího a skvělejšího, než Abú Hátima.“

Abu l-Kásim al-Lálikáí, který toto pojednání také uchovává, o Abú Hátimovi pravil, že „byl imámem, háfízem a oceňovatelem hadísů.“

Za háfíza a věrohodného, bezúhonného učence jej považuje i Chatíb al-Baghdádí.

Az-Zehebí uzavírá: „Byl jedním z oceánů vědění. Cestoval do mnoha zemí a exceloval v přesnosti podání jak textu, tak i isnádu. Sbíral a sebisoval, ustavoval kritiku i pochvalu vypravěčů, dokládal podání jako autentická a odhaloval neautentická. Je jedním z vůdčích imámů ahlu l-hadís.“

Abú Zur'a ar-Rází¹³

Abú Zur'a 'Ubejdulláh ibn 'Abdikerím ibn Jezíd ibn Farúch ibn Daúd, též zvaný Abú Zur'a Starší

12 Churásán je historická oblast na severovýchodě Íránu a přilehlých oblastech střední Asie, nejvýchodnější výspa starověkého perského světa.

13 Zdroje užité k sestavení tohoto životopisu jsou: Ibn Hadžer v *al-Džerh we t-ta'díl*, 1/328; Chatíb al-Baghdádí v *Tárichu Baghdád*, 10/362; Ibn Asákír v *Tárichu Dimešk*, 11/38; az-Zehebí v *Sijeru a'lámi n-nubelá'*, 13/65; *al-'Ulúwwu li l-'Alíji l-'Azím*, 2/1158.

(žil v letech 194-264 hidžry/ 809(816)-878 kř. éry¹⁴), je az-Zehebím označován za souputníka, pomocníka a souseda Abú Hátimova. Je významný učenec a muhaddis, imám, háfíz a oceňovatel hadísů, šejch recitátorů Koránu a muhaddisů v Churásánu.

Vyprávěl od Ahmeda ibn Hanbela, Jahjá ibn Ma'ína, Abú Nu'ajma al-Fadla ibn Dukejna, Abu l-Welída at-Tajálisího, Jahjá ibn 'Abdilláh ibn Bukejra, Ahmeda ibn Júnuse, 'Abdulláha ibn Sáliha al-'Idžlího, Challáda ibn Jahjá, Abu l-Hasana at-Tirmizího, Ahmeda ibn Mení'a, 'Abdurrabí'a al-'Atkího, 'Abdulláha ibn Meslemy al-Ka'nabího, Mahmúda ibn Ghallána a mnoha dalších.

Od něho vyprávěli Abú Hátim ar-Rází, Muslim ibn Hadždžádž, Abú 'Ísá at-Tirmizí, Abú 'Abdirrahmán an-Nesái, Ibn Mádža al-Kazwíní, Ishák ibn Músá al-Ansáří, ar-Rabí' ibn Sulejmán, Júnus ibn 'Abdila'lá, Ibráhím al-Harbí, Abú Zur'a ad-Dimeškí, Abdulláh ibn Ahmed, 'Abdurrahmán ibn Abí Hátim, Abú 'Awána al-Isfahání, Abú Bekr ibn Abí Daúd, Abú Ja'lá al-Mewsilí, 'Abdurrahmán ibn Muhammed ibn Wehb ad-Dínewerí, 'Alí ibnu l-Hasan ibnu l-Džunejd a další.

Mnozí z učenců ho chválí.

Imám Ahmed ibn Hanbel pravil: *„Nikdo za mostem v Baghdádu nepamatuje hadísy lépe, než Abú Zur'a.“* Dodal: *„Tento mladý muž si zapamatoval sedm set tisíc hadísů.“* Když Abú Zur'a zůstával s ním, řekl: *„Nemodlil jsem se dnes nic, kromě toho, co je povinností. Byl jsem tolik ohromen Abú Zur'ovou pamětí, která mne zaneprázdnila namísto nepovinných modliteb.“*

'Abdulláh ibn Ahmed pravil: *„Zeptal jsem se svého otce: „Otče, kdo jsou ti háfízové?“ Odpověděl: „Synku, skupina mladých z Churásánu, kteří byli s námi. Už se rozešli na různá místa.“ Zeptal jsem se: „Kdo jsou, otče?“ Odpověděl: „Muhammed ibn Ismá'il, ten je z Bucháry, 'Abdulláh ibn 'Abdulkerím, ar-Rází, 'Abdulláh ibn 'Abdurrahmán, ten je ze Samarkandu a al-Husejn ibn Šudžá', ten je z Balchu.“*

Abú Hátim ar-Rází pravil: *„Abú Zur'a mi vyprávěl, po Abú Zur'ovi na zemi nezůstal nikdo, kdo by mu byl ve znalosti, právním vědění, v chápání, zapamatování a pravdomluvnosti podoben. Nikoho takového neznám ani na východě, ani na západě, nikoho, kdo by chápal i situaci tak, jako on.“*

Také řekl: *„Pokud najdeš nějakého Rázího, který nenávidí Abú Zur'u, pak věz, že je heretikem.“*

Též pravil: *„Ze všech těch, se kterými jsem se setkal, byli nejzbožnější tito čtyři: Ádem, Ahmed ibn Hanbel, Sábít ibn Muhammed az-Záhíd a Abú Zur'a ar-Rází.“*

14 Údaje se různí, nejpravděpodobnější je rok narození 194 hidžry.

Ishák ibn Ráhawejh řekl: „Každý hadís, který Abú Zur'a neuznal, skutečně není podložený.“

Júnus ibn 'Abdila'lá zmínil Abú Zur'u ar-Rázího a dodal: „Abú Zur'a je brilantní. Pokud si Alláh přeje někoho ze svých služebníků učinit brilantním, učiní tak.“

Muhammed ibn Jahjá pravil: „Muslimové nikdy nepřestanou být na dobru, dokud mezi nimi Alláh bude zachovávat takové, jako byl Abú Zur'a.“

Ibn Abí Šejba řekl: „Neviděl jsem nikoho s lepší pamětí, než měl Abú Zur'a.“

'Alí ibnu l-Hasan ibnu l-Džunejd pravil: „Neviděl jsem nikoho znalejšího o hadísech Málíka ibn Anase, které z nich jsou tradovány spojitě a které nikoli, než Abú Zur'u, podobně i v jiných oblastech nauky.“

Sálíh ibn Muhammed uvádí, že si Abú Zur'a pamatoval na deset tisíc jednotlivých hadísů jen o různých způsobech recitace Koránu.

Abú Ja'lá al-Mewsilí řekl: „Neslyšeli jsme zmínku o ničí schopnosti pamatovat si, aniž by tato zmínka nebyla nadnesená, kromě v případě Abú Zur'y. Věřu to, co jsme pozorovali, bylo ještě působivější, než to, co se o něm říkalo. Shromáždil v sobě znalost jednotlivých kapitol, šejchů i výkladu. V al-Wásitu jsme sepsali 6 000 hadísů z jeho sbírky.“

Chatíb al-Baghdádí pravil: „Byl fenomenálním imámem a přesným, podrobným háfízem hadísů. Seděl s Ahmedem ibn Hanbelem a odříkával mu jeho hadísy z paměti.“

Az-Zehebí uvádí: „Byl jedním z výjimečných jedinců co se týče znalosti již v mladém věku, výtečnosti paměti, ostrosti úsudku, oddanosti náboženství, upřímnosti, znalosti i činech.“ Řekl: „Byl imámem ahlu l-hadís ve své době, byl jejich hlavou co se týče znalosti i činu a jeho mimořádné zásluhy povzbuzovaly ostatní.“

ISNÁD TOHOTO POJEDNÁNÍ

Abu l-Kásim al-Lálikái¹⁵ pravil:

„Muhammed ibnu l-Muzaffer al-Makri' nás zpravil:

„Al-Husejn ibn Muhammed ibn Habš al-Makri' nám vyprávěl od Abú Muhameda 'Abdurrahmána ibn Abí Hátima.

Tento isnád je sahíh.

Muhammed ibnu l-Muzaffer al-Makrí je Abú Bekr Muhammed ibnu l-Muzaffer ibn 'Alí ibn Harb al-Makrí ad-Dínewerí, jeden ze studentů al-Husejna ibn Muhammeda ibn Habše, zemřel roku 415 hidžry. Chatíb al-Baghdádí uvádí: „*Byl spravedlivým, zbožným a důvěryhodným šejchem.*“¹⁶

O al-Husejnu ibn Muhammed ibn Habš al-Makrím, známém také jako Abú 'Alí, vypověděl Abú 'Amr ad-Dání: „*Je zběhlý v nauce recitace Koránu a velmi známý pro svou výjimečnou znalost, je spolehlivý a důvěryhodný.*“¹⁷

Abú Muhammed 'Abdurrahmán ibn Abí Hátim je známý muhaddis a tento traktát následně zahrnul ve svém psaném díle *Aslu s-Sunna we i'tikádu d-Dín*, tj. *Základ Sunny a věrouky Náboženství*. Zahrnuje otázky, které konzultoval se svým otcem a s Abú Zur'ou, a jejich odpovědi na ně. Toto dílo se dochovalo v rukopise v al-Mektebetu z-Záhiríjja v Damašku pod sbírkovým oznašením 11 (Alif 166-169).

Dva poněkud jiné isnády uvádí Ibn Kudáma al-Makdísi¹⁸, ovšem v jeho podání některé body tohoto traktátu scházejí. Část tohoto pojednání uvádí i az-Zehebí se svým isnádem.¹⁹

15 Viz *Šerhu i'tikádi ahli s-sunna we l-džemá'a*, 1/176-180.

16 Viz *Tárichu Baghdád*, 4/430.

17 Viz az-Zehebí v *Tárichu l-islám*, 26/539.

18 Viz *Isbátu sifetu l-'Ulúw*, str. 182-184.

19 Viz *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 13/84.

TEXT POJEDNÁNÍ

Abú Muhammed 'Abdurrahmán ibn Abí Hátim ar-Rází pravil:

„Zeptal jsem se svého otce²⁰ a též Abú Zur'y ohledně víry أهل السنة *ahlu s-sunna*,²¹ ohledně základů náboženství a toho, co v této otázce získali od učenců ve všech rozličných zemích, v co věří a co je s tím v souladu.

Na toto mi odpověděli:

„Naučili jsme se od učenců z Hidžázu²², Iráku, Egypta, Šámu²³ a Jemenu, že jejich věrouka stojí na následujícím:

- (1) Víra (arab. إيمان *ímán*) se sestává ze slov i činů; roste i klesá.²⁴
- (2) Korán je Řečí Boží, která nebyla stvořena ani v podobě ani formě.²⁵
- (3) Předurčení Boží (arab. القدر *al-kadr*) jak toho dobrého, tak i toho špatného pochází od Alláha Mocného a Vznešeného.²⁶
- (4) Nejlepšími lidmi z této ummy po Božím Poslu صلى الله عليه وسلم jsou Abú Bekr as-Siddík, po něm Omar ibnu l-Chattáb a po něm Osmán ibn 'Affán. Po nich následuje 'Alí ibn Abí Tálíb. Necht' je se všemi Alláh spokojen.
Oni [všichni] jsou správně vedenými chalífy (arab. الخلفاء الراشدون *al-chulefá ar-rášidún*).²⁷

20 Tj. Abú Hátima ar-Rázího.

21 Ahlu s-sunna, neboli následovníci Sunny či lidé Sunny, jsou ti, kteří následují cestu Proroka صلى الله عليه وسلم a v otázkách věrouky zajímají stejné stanovisko jako on a jeho společníci رضي الله عنهم أجمعين.

22 Hornatá západní část Arabského poloostrova u břehů Rudého moře, kde se též nachází města Mekka a Medína.

23 Historická Levanta, tj. tzv. Velká (nebo přírodní) Sýrie, dnes zahrnuje jih Turecka, Sýrii, Libanon, Palestinu a Jordánsko.

24 V tom je jasné odsouzení přesvědčení sekty irdžá', která neklasifikuje slova a činy jako součást víry, tedy zlý čin dle nich nepůsobí snížení víry, na straně jedné, a přesvědčení cháridžovců a mu'tezilitů, že víra člověka je stále stejná, buď přítomná, nebo nepřítomná, protože se pachatel velehříchů stává nevěřícím.

25 Jasný odkaz na dobový akademický a politický spor s mu'tezilou, hlásající své odchýlené teze, že Korán je stvořen jak formou, tak i recitací a že Bohem inspirovaný je pouze jeho obsah.

26 Toto je odsudek přesvědčení džehmíjů a kaderíjů, stejně jako některých zastánců mu'tezily, kteří tezi o předurčení odmítali.

27 To je jasné vymezení se proti ší'itům, kteří tvrdí, že nejlepším po Prorokovi صلى الله عليه وسلم je 'Alí ibn Abí Tálíb رضي الله عنه, který měl dle nich být prvním a jediným chalífou, jakož i cháridžovcům, kteří ho prohlásili za nevěřícího, stejně jako Osmána, kterému zlořečí i jedni i druzí. Abú Bekra a Omara, podobně jako Osmána, ší'ité považují pokud ne za nevěřící, tak alespoň za velké hříšníky. Totéž vymezení proti oběma skupinám vyplývá i z faktu, že autoři všechny tyto čtyři muže označují za správně vedené chalífy, se kterými je Alláh spokojen.

- (5) Po nich následuje oněch deset, které Posel Boží صلى الله عليه وسلم označil přímo jménem a dosvědčil o nich, že se stanou obyvateli Ráje.²⁸ A toto stanovisko Posla Božího صلى الله عليه وسلم není ničím, než pouze pravdou.²⁹
- (6) Všem společníkům Muhammeda (arab. صحابة *sahába*) i jeho rodině (arab. أهل البيت *ahlu l-bejt*) musí být prokazováno milosrdenství.³⁰ Mlčíme o sporech, co se odehrály mezi nimi.³¹
- (7) Všemohoucí Alláh je zcela odlišný od Svých stvoření³², ve shodě s tím, jak popsal Sám Sebe jazykem Svého Posla صلى الله عليه وسلم, aniž bychom zabíhali do otázky „jak.“³³
- (8) Jeho Znalost objímá zcela vše.³⁴
- (9)³⁵ Alláh Mocný Vznešený vystoupal (arab. استوى *istiwá*) na Svůj Trůn (arab. العرش *al-'arš*), odděleně od Svých stvoření³⁶, přesně tak, jak popsal ve Své Knize a jazykem svého Posla صلى الله عليه وسلم, aniž se ptáme jak (arab. بلا كيف *bilá kejfe*)³⁷:

28 Jsou jimi Abú Bekr, Omar, Osmán a 'Alí, které jsme jmenovali jakožto chalífy výše. K nim se dále přidávají Talha ibn 'Ubejdulláh, az-Zubejr ibn 'Awwám, 'Abdurrahmán ibn 'Awf, Sa'd ibn Abí Wakkás, Sa'íd ibn Zejd a Abú 'Ubejda 'Ámir ibnu l-Džerráh رضي الله عنهم أجمعين.

29 Naproti tomu ší'itě tvrdí, že tento příslib je dán pouze slovem a nemusí znamenat vůbec nic.

30 Opět jasné odsouzení ší'itů, kteří zúžili pojem ahlu l-bejt pouze na Prorokovy صلى الله عليه وسلم potomky přes Fátimu a 'Alího a především jejich syna Husejna, zabitého u Kerbelá رضي الله عنهم أجمعين. Jeho bratr Hasan a jeho rodina, Prorokův strýc 'Abbás a jeho rodina, Prorokovy manželky v čele s 'Áišou رضي الله عنهم أجمعين, ti všichni jsou z ší'itské narace historie zcela vymazáni.

31 Tento princip vychází z obrovské úcty a respektu vůči všem jmenovaným. Naopak bigotní a zaujatý přístup ráfidy vyzdvihuje v tomto sporu výhradně a pouze 'Alího a posléze Husejnovu stranu jako nadlidi, svatě a neposkvrněné hříchem, zatímco na jejich protivíky Mu'áwijju a Jezída hází všechny myslitelné podoby špíny a pomluv.

32 Tj. nepřipodobitelný ke Svým tvořením a nezařaditelný do společných nadřazených kategorií se Svými stvořeními.

33 Tímto jsou odvržena schémata jak džehmíjje, tak i mu'tazily a kelámu, pokřivující, zplošťující a popírající Boží atributy. Naopak východickem ahlu s-sunna vždy bylo přijmout vše, co o sobě Alláh tvrdí, tak, jak to o sobě tvrdí, uznat to a nezabíhat do podrobností, protože se jedná o nepoznatelné. Kdyby Alláh chtěl a též kdyby byl člověk schopen pojmut pravou podstatu těchto atributů, byly by mu bývaly vyjeveny.

34 Narážka na kaderíjje, kteří zastávají tezi o ničím neomezené svobodě lidského konání a rozhodovací vůle, čímž popírají Boží znalost každé jednotliviny od prvopočátku, ještě předtím, než tato vznikne.

35 Některé jiné verze tohoto traktátu spojují body 7, 8 a 9 do jednoho. Jiné verze neuvádějí zmínku o vystoupaní na trůn.

36 Tedy Alláh není součástí ničeho ze stvoření a ani nic ze stvoření není součástí Alláha. Toto je jasné odmítnutí súfíjské doktríny اتحاد *ittihádu*, tj. sjednocení služebníka s jeho Pánem a fená', tj. mystického vyvanutí stvořeného služebníka v Božském Absolutnu.

37 Toto je jasné odmítnutí doktrín aš'arijské a máturídíjské školy kelámu, které vysvětlují toto vystoupaní na trůn pomocí termínu ovládnutí, panování, vlády apod. Ahlu s-sunna hovoří, že i toto je přiznaný atribut Vznešeného Alláha. Pokud bychom tedy řekli, že Alláh vystoupal na Svůj Trůn znamená, že projevil svou vládu nad světem, zplošťovali bychom popis, který On Sám o Sobě poskytl v Koránu a Sunně. Tedy Alláh jak zavládl nad univerzem, které jako celek stvořil, tak i vystoupal na Svůj Trůn. Víme, co znamená slovo vystoupat v jazyce, ale nevíme, co přesně znamená ve vztahu k Alláhu, tedy jak přesně k tomuto vystoupaní v případě Všemohoucího došlo. A ani se po tom nepídíme, neptáme se na to a nedebatujeme o tom.

"A není nic, co by podobné Mu bylo a On slyší je i jasnozřivý."(Šúrá:11)³⁸

- (10) Lidé Ráje na onom světě uzřou Alláha Oslavovaného a Velkolepého svým vlastním zrakem a uslyší přímo Jeho Řeč, vždy tehdy, když On bude chtít a tak, jak On bude chtít.³⁹
- (11) Ráj je skutečností i Oheň je skutečností, obojí je stvořené a nikdy nepřestane existovat. Ráj je odměnou pro ty, kteří se přiblížili k Alláhu. Pekelný Oheň je odplatou pro lidi, kteří se Mu vzpouzeli a neposlouchali Ho, kromě těch, nad kterými se On nesmiluje.⁴⁰
- (12) Most klenoucí se nad Pekelným Ohněm, صراط *Sirát*, je skutečností.⁴¹
- (13) Váha, ميزان *Mizán*, je skutečností. Má dvě misky, na kterých se váží dobré i špatné činy služebníka a není ničím, nežli pravdou.
- (14) Vznešené napajedlo, حوض *Hawd*, jímž byl náš Prorok صلى الله عليه وسلم poctěn, je skutečností.
- (15) Přímluva (arab. الشفاعة *aš-šefá'a*) je skutečností. To, že se díky ní nakonec zachrání všichni stoupenci Boží Jedinosti, včetně hříšníků, kteří předtím vstoupili do Ohně, je skutečností.
- (16) Trest v hrobě je skutečností.

38 Autoři citací tohoto verše odvrhují jednak tezi jedinců známých jako mudžessima, kteří připodobňují Alláha ke stvořenému, a dále i některé mutekellimy, kteří pro svá tvrzení o Alláhu zaváděli kategorie a pojmy, které neexistují v Koránu a Sunně a které převzali z antické filozofie, jako tělo (arab. جسم *džism*), podstata (arab. ذات *zát*) apod.

39 Toto je odmítnutí teze následovníků Dže'da ibn Dirhema a Džehma ibn Safwána, kteří navzdory jasným šari'atským důkazům vidění Alláha spravedlivými služebníky na onom světě popírali.

40 Toto je odmítnutí tezí džehmíjje, kteří popírají z nepoznatelného světa vše, co nemohou pojmout a co se protíví jejich tužbám, filozofování, výmyslům a bludům. Jedním z nich byla i teze, že Ráj a Peklo nejsou věčné, protože atribut věčnosti může přináležet pouze Alláhu, navzdory jasným slovům Božím, kdy Alláh Sám v Koránu tvrdí, že obyvatelé Ráje a obyvatelé Ohně budou na svém konečném místě existence věčně. Následuje poté několik bodů potvrzujících určitá přesvědčení, která džehmíjja nesdílí – most, váha, přímluva, trest v hrobě, otázky andělů a zapisování činů. Tato část také vyvrací myšlenky materialistů, arab. دهریة *dehríjja* mezi stoupenci فلسفة *falsafy*, učení stojícího na antických filozofiích aristotelizmu a neoplatonizmu.

41 Tento most je popisován jako tenčí než jehla a ostřejší než meč. Lidé budou nuceni jej přejít a budou ho přecházet shodně síle své víry, někteří jako blesk, jiní jako jezdec na koni, další poběží, další půjdou krokem, další se budou sotva plazit a někteří jej nepřejdou a popadají dolů do Pekla.

- (17) Munker a Nekír⁴² jsou skutečností.
- (18) Písaři vznešení (arab. كرام كاتبون *kirámun kátibún*)⁴³ jsou skutečností.
- (19) Posmrtné vzkříšení je skutečností.⁴⁴
- (20) Velcí hříšníci podléhají Vůli Alláha Mocného Vznešeného.⁴⁵
- (21) Nikoho z اهل القبلة *ahlu l-kibla*⁴⁶ neprohlašujeme za nevěřícího⁴⁷ výhradně na základě jeho hříchů.⁴⁸ Máme za to, že existují tajemství, která nutno přenechat pouze Alláhu Mocnému Vznešenému.⁴⁹
- (22) Uznáváme povinnosti džihádu i hadždže po boku imámů muslimů v každé době a na každém místě.⁵⁰
- (23) Neuznáváme možnost vzpoury (arab. خروج *churúdž*) proti imámům, ani boje v časech rozkolu (arab. فتنة *fitna*). nasloucháme a posloucháme každého, komu Alláh svěří vládu nad nimi, nezvedáme proti němu své ruce v neposlušnosti.⁵¹ Následujeme

42 Tak se jmenují dva andělé navýsost děsivého vzhledu, kteří položí dotyčnému v hrobě několik otázek – co je tvá víra, kdo je tvůj Pán a kdo je tvůj Prorok. Alláh pak upevní srdce věřícího, aby na otázky odpověděl správně – mou vírou je islám, mým Pánem je Všemohoucí Alláh a mým Prorokem Muhammed صلى الله عليه وسلم.

43 Tak se označují andělé, kteří zapisují dobré činy – ti po pravici, a zlé činy – ti po levici.

44 Lidé budou po smrti před Soudným Dnem vzkříšeni, znovu stvořeni, aby stanuli před Alláhem a zpovídali se ze svých činů. Toto vzkříšení je naprosto fyzické, tělem i duší, kromě rozdílů, které jsou zmíněny Koránem a autentickou Sunnou. Popírali jej jen materialisté a někteří následovníci Džehma ibn Safwána.

45 Ahlu s-sunna tak stojí ve středu mezi doktrínami mu'tazily, kteří říkají, že Alláh je na onom světě povinen potrestat každého hříšníka a aš'arijskými mutekellimy, kteří smýšlí, že Alláh nemůže být ničím povinen a proto i na onom světě může nepotrestat hříšníka stejně jako potrestat spravedlivého, aniž by byl kýmkoli hnán ke zodpovědnosti, nebo se komukoli musel zpovídat. Ahlu s-sunna se přísně drží šari'atských textů, které jsou o tomto dochovány a tvrdí, že spravedliví dojdou zajisté odměny, zatímco hříšníkům vážně hrozí trest, nicméně jim může být i odpuštěno.

46 Dosl. Lidé modlitebního směru, tedy všichni ti, kteří se ve svých modlitbách obracejí směrem na Ka'bu v Mekce, tj. muslimové v nejširším smyslu tohoto slova.

47 Prohlášení věřícího za nevěřícího, arab. تكفير *tekfír*, znamená prohlášení muslima za nemuslima se všemi z toho plynoucími důsledky.

48 Na rozdíl od chárídžovců jsou ahlu s-sunna toho názoru, že podobně jako se víra sestává ze slov, činů a přesvědčení, stává se z téhož i nevíra. Proto nikoho nelze za nevěřícího prohlásit jen na základě pouhého činu, s jedinou výjimkou tzv. نواقد الإيمان *newákidu l-ímán*, rušitelů víry, tedy slov, činů a přesvědčení, která podle jednoznačných šari'atských důkazů nevíru ustavují, pokud nejsou vyvrácena polehčujícími okolnostmi. Jakákoli pochybnost je vždy důkazem ve prospěch víry a tedy neprospěch nevíry dotyčného.

49 I když se někdo chová způsobem nepřístojným, který okolí nutí pochybovat o jeho islámu, jen Alláh jediný zná, o se přesně skrývá v srdci dotyčného a lidem nepřisluší odsuzovat jen na základě svých dojmů a pochybností.

50 Může jít o dobovou narážku na podzemní působení isma'ílíjské ši'itské propagandy v tom čase, nebo na ši'ity obecně sdílenou nevoli uznávat vládnoucí představitele, kteří byli sunnitě, stejně jako většina obyvatelstva. Protože tito pro ně nebyli legitimními vládci, oni jim odpírali to, co podle praxe Proroka صلى الله عليه وسلم a jeho pravověrných náleželo do rukou vládce jako pravomoc z titulu jeho funkce, např. vyhlásit džihád a vést ho, sbírat zekát, organizovat hadždž apod. Totéž lze dnes vztáhnout na novodobá hnutí přehánějící v tekfíru a v revoltě vůči vládcům.

51 Ahlu s-sunna se od chárídžovců odlišují svou nevolí povstat proti vládci se zbraní v ruce, dokud je tento muslimem

Sunnu a společenství muslimů (arab. *جماعة džemá'a*) a zdržujeme se jakékoli neshody, sporu a rozdělení.⁵²

(24) Věříme, že džihád trvá a bude trvat od chvíle, kdy Alláh Mocný a Vznešený seslal Svého Proroka *صلى الله عليه وسلم* až do nástupu Hodiny, po boku těch z imámů muslimů, kterým byla nad námi dána pozice vést nás (arab. *أولو الأمر úlu l-amr*) a rozhodovat v našich záležitostech až do příchodu Hodiny, jakož i věříme, že toto nemůže být ničím zneplatněno.⁵³

(25) Podobně tomu [nadále trvá] i hadždž a platba za volně se pasoucí ovci⁵⁴ bude hrazena těm z imámů muslimů, kteří zastávají vedoucí pozici.⁵⁵

(26) Lidé jsou v otázkách všeobecných předpisů a dědického práva považováni za věřící, ačkoli nemusíme znát jejich pravý status u Alláha.⁵⁶

(27) Tedy ten, kdo o sobě říká, že jen on je skutečným a pravým věřícím, je inovátorem.⁵⁷

Kdo říká, že je u Alláha skutečným věřícím, je lhářem.⁵⁸

a dokud nezakazuje lidem vykonávání modlitby. Věří, že taková ozbrojená vzpoura by přinesla více škody než užítku, přinesla by zcela jistě krveprolití a ničení, stejně jako nejednotnost a nepřátelství mezi těmi, kdo by se toho chtěli zúčastnit a těmi, kteří by se vůči něčemu takovému zdráhali, přičemž není vůbec jisté, zda by přispěla ke zlepšení situace odstraněním tyranského vládce. Jeho vládu berou jako útrapu a očišťující zkoušku, kterou je nutno přetrpět.

52 Ahlu s-sunna jsou někdy nazýváni i podle džemá'a, společenství věřících, kterého se drží a od kterého se nechtějí oddělit za žádnou cenu. Džemá'a je společenství muslimů pod jediným vládcem, nebo jedním legitimním vládcem, vyznávající věrouku bez odchylek, totožnou s věroukou Proroka *صلى الله عليه وسلم* a jeho společníků. Kdo se tohoto drží, je společenstvím, i kdyby měl být sám.

53 Džihád je vždy platným nařízením shodně svých vlastních regulí, v situacích, ve kterých je předepsán a v limitech, ve kterých je jasně vymezen šarí'ou. Jeho platnost neovlivňuje fakt, že vládce či vůdce nebo předák není šarí'atsky legitimní, nebo získal moc podle šarí'y nelegitimním způsobem. Právo vést ho a vyhlášovat mu náleží z titulu jeho funkce jako vládce, vůdce či předáka a jako takové nemůže být svěřeno do rukou někomu, kdo vládcem, vůdcem či předákem v šarí'atském smyslu slova není. Artikulováním tohoto principu naši autoři ve své době odmítli bátiníjské sekty karámitů, vzpoury ismá'ilíjských Fátimovců a dalších. V dnešní době stejným principem odmítáme činy extremistů zaštiťujících se džihádem.

54 Myslí se na náboženskou daň na dobytek, který se volně pase a není ustájen, jak vysvětluje as-San'ání v *Subúlu s-selám*, svém komentáři k dílu *Bulúghu l-merám* od Ibn Hadžera al-Askaláního.

55 Pro výběr všech typů a podob zekátu platí totéž, co pro džihád. Také tato činnost je v kompetenci imáma, tedy představeného, muslimů a nikdo jiný si ji nemůže uzurpovat.

56 Toto je jasné odmítnutí těch, kteří přehánějí v tekfiru a prohlašují ostatní věřící za nevěřící a podle toho s nimi jednají.

57 Tím se autoři vymezují proti negativnímu jevu společnému všem odštěpeneckým proudům, tj. *حزبية hizbíja*, stranickost, partajnictví, zaujatost jen pro svou skupinu na úkor všech ostatních. Ahlu s-sunna nemají majetnický vztah k pravdě. Tvrdí, že pravda není vlastněna žádnou skupinou lidí nebo jednotlivcem. Pravdou je to, co Alláh seslal lidstvu, co lidi naučil Jeho Posel *صلى الله عليه وسلم* a to, co praktikovali a v čem žili jeho společníci a jejich následovníci. Kdo se drží téhož, drží se i pravdy. A mimo pravdu není nic, než pouhopouhá lež.

58 Je lhářem, protože nikdo nezná skutečný stav věcí i toho, co je v myslích a srdcích lidí, kromě Vznešeného Alláha. Pokud někdo tvrdí, že je věřícím i u Alláha, tvrdí o něčem, co vůbec nezná, že je to pravda. A proto lže.

Správně a pravdivě pak hovoří ten, kdo říká: „Věru jsem věřícím v Alláha.“⁵⁹

- (28) Murdžíjja⁶⁰ jsou zbloudilí inovátoři.
- (29) I kaderíjja⁶¹ jsou zbloudilí inovátoři. Kdokoli z nich pak popírá, že Alláh Mocný Vznešený zná, co se stane, ještě předtím, než se to stane, je nevěřícím.
- (30) Džehmíjja⁶² jsou nevěřícími.⁶³
- (31) Ráfida⁶⁴ odvrhli islám.⁶⁵
- (32) A chawáridž⁶⁶ jsou prolévači krve.^{67 68}
- (33) Kdokoli pak tvrdí, že Korán je stvořený, je nevěřícím v Alláha Všemohoucího

59 To proto, že pouze deklaruje svou vlastní víru a nepouští se do souzení toho, zda je věřícím i u Boha nebo zda všichni okolo něho jsou či nejsou věřícími tak jako on.

60 Murdžíjja jsou odštěpeneckým proudem tvrdícím, že skutky nejsou součástí víry, že víra je pouze jedinou entitou, člověk je buď věřícím, nebo nevěřícím. Proto podle nich ani sebevětší množství sebezávažnějších hříchů nemá na velikost víry vliv, prorože víra ani neklesá, ani nevzrůstá. Podle nich se víra nachází jen v srdci a také, že člověk za žádných okolností nemůže označit druhého za hříšnika či nevěřícího. Toto je přenecháno pouze Alláhu a odročeno až do Soudného Dne.

61 Popírají Boží znalost jsouceni předtím, než vstoupí v existenci. Popírají předurčení Boží a tvrdí, že stvoření mají plnou a neomezenou svobodu rozhodování. Alláh jejich činy dopředu nezná, nepředurčil je a ani je nestvořil.

62 Jsou následovníci heretika al-Džehma ibn Safwána. Ten popíral Boží Vznešené Vlastnosti, zastával tezi o stvoření Koránu a tvrdil, že víra je pouze duchovní poznání, že člověk je přinucen konat tak, jak koná. Věřil, že Ráj a Peklo není věčné, tedy že někdy pomine.

63 Sám al-Džehm byl usvědčen ze své nevíry a popraven. Každý, kdo vědomě hlásá bludy, jako hlásal al-Džehm, je nevěřící. Ten, kdo o nich neví a nemá potuchy, je konstituující nevírou, je inovátorem a má být poučen.

64 Jde o nejpočetnější proud mezi ší'ity, tzv. isná 'ašaríjju, tj. ší'ity dvanácti imámů. Termínem ráfida, tj. zavrhovatelé, jsou nazváni proto, že zavrhnou chalífát Abú Bekra a Omara, kvůli své bigotní náklonnosti k 'Alímu. Tvrdí, že Posel Boží صلى الله عليه وسلم si za svého jediného nástupce zvolil 'Alího a tím, že ostatní tuto jeho volbu nerespektovali, upadla podle ší'itů většina sahábů v blud.

65 Toto je nejostřejší protiší'itské konstatování v tomto traktátu a jako takové zasluhuje objasnění. Toto dílo vzniklo v době a prostředí otevřeného střetu mezi věroukou ahlu s-sunna a věroukou ráfidy. Pravdě nejbliže je stanovisko imáma Ibn Tejmíjji, že prostý lid mezi ráfidíjji, který jen následuje své imámy a mulláhy, je věřící a nelze je označit za nevěřící. Naopak vůdcové tohoto bludu, kteří mají ze slepé oddanosti mas svých přívrženců prospěch, jednoznačně nevěřícími jsou.

66 Jsou opakem murdžíjju. Podobně jako oni říkají, že víra buď existuje, nebo absentuje, nemění se a je stálá, neroste ani neklesá. Jenže na rozdíl od nich smýšlí, že velký hřích konstituuje nevíru věřícího, činí z muslima, který ho spáchá, nemuslima. Také volají po nutnosti ozbrojené vzpoury proti vládci a po agresi v rámci řad muslimů samotných.

67 Jsou sektou s letitou tradicí násilného a brutálního jednání. Tím, že za jedině pravé věřící prohlašují výlučně sami sebe a naproti tomu ostatní, kteří jejich teze nesdílejí, vnímají jako nevěřící a odpadlíky, dochází u nich k racionalizaci i motivaci násilného jednání náboženskými premisami. Jejich urputný a krutý boj s prvními muslimy je dobře popsán a zdokumentován v četných historických dílech.

68 Jiné verze traktátu uvádějí znění: „A chawáridž jsou odpadlíci.“ Toto alternativní znění zasluhuje objasnění – ti, kteří prohlašují druhé za nevěřící jsou těžkými hříšnými, do momentu, než se k nim jako k nevěřícím začnou chovat – začnou jimi poražené maso považovat za zakázané, nebo budou považovat za zakázané, aby se za ně muslimka provdala apod. V takovém případě se již jedná o čin, skutečně konstituující nevíru, tj. v našem případě odpadlictví. Samotné prolití krve někoho s odůvodněním, že se stal odpadlíkem a proto ho bylo nutno zabít, ještě nestačí na konstituování této nevíry, protože není jasné, zda náhodou nebylo účelové a nešlo o pouhou vraždu z jiných pohnutek.

tím druhem nevíry, který jej vyvádí z lůna Náboženství.⁶⁹ Kdokoli z těch, kteří pochopili tuto otázku nadále pochybuje o jeho nevíře, je sám nevěřícím také.⁷⁰

- (34) Kdokoli má pochybnosti ohledně Řeči Alláha Mocného Vznešeného a zdráhá se kvůli svým pochybnostem zaujmout stanovisko, říká: „Nevím, zda je stvořený, nebo nestvořený,“⁷¹ pak takový jedinec je džehmí.⁷²
- (35) Kdokoli se zdráhá zaujmout stanovisko ohledně [stvořenosti] Koránu pro svou ignoranci a neznalost, ten má být poučen. Je vnímán jako inovátor, ale není prohlášen za nevěřícího.⁷³
- (36) Kdokoli říká: „Mé pronášení Koránu je stvořené,“ ten je džehmí. Nebo [kdokoli říká]: „Korán s tím, jak jej pronáším, je stvořený,“ je džehmí.⁷⁴

Abú Muhammed také pravil, že slyšel svého otce říci:

„Znamením lidí inovace (arab. أهل البدعة *ahlu l-bid'a*)⁷⁵ je jejich zlořečení následovníkům podání (arab. أهل الآثار *ahlu l-ásár*).

Znamením heretiků (arab. زنادقة *zenádika*)⁷⁶ je, že následovníky Sunny označují jako حشوية

69 Korán je přímé a nestvořené slovo Boží, kdo to popírá a zná, jak závažné jsou důsledky tohoto tvrzení, je nevěřící, protože popírá Boží atributy, které si Sám Alláh připsal a protože odporuje jasnému šari'atskému textu, a to v podstatě všem koránským veršům. Pakliže potom dotyčný tvrdí, že následuje Korán a věří v něj, ačkoli tvrdí, že Korán není Přímým Slovem Božím, navzdory tomu, že Korán sám tvrdí opak, dochází k logickému sporu. Proto se o něm již nelze bavit jako o následovníku Koránu a tímto přestává býti věřícím, muslimem. Naopak není nevěřícím ten, kdo jen opakuje slyšené a vůbec nechápe, co vše z podobného konstatování vyplývá. Takový člověk je inovátorem, kterého třeba poučit, viz bod 35.

70 Kdokoli potom pochybuje o jeho nevíře i potom, co této otázce porozuměl a pochopil ji v celé šíři jejích důsledků, pak máme pochyby o jeho víře i my. Kdo tvrdí totéž, anož by této otázce rozuměl, je inovátorem, kterého třeba poučit. Viz bod 35.

71 Z historie víme, že se ve sporu mezi *ahlu s-sunna* a *mu'tazilou* ohledně stvořenosti Koránu objevila i třetí strana, která se zdržela stanoviska a toto zdržení se učinila středobodem své věrouky. I tato skupina je na zcestí a následuje blud, protože podobně jako džehmíjje neuznali Boží Řeč. Koránské důkazy, stejně jako argumenty ze Sunny, jasně hovoří ve prospěch nestvořenosti Koránu, jakožto Přímého Slova Božího.

72 Je džehmí jakožto popírač Božích atributů, neboť Korán je Řečí Boží a Řeč je jedním z těchto atributů, potvrzených Koránem i Sunnou. A popírání Božích atributů je znakem džehmíjje.

73 To se týká všeho, co souvisí s otázkou nestvořenosti Koránu i dosvědčení nevíry toho, kdo hovoří, že je Korán stvořen.

74 Jak mezi *ahlu s-sunna* nejlépe vysvětlil imám al-Bucháří, ani o něčí recitaci Koránu nelze jednoznačně říci, že je stvořena. Stvořen je tento čin služebníka, tak, jak jsou stvořeny všechny jeho činy, jeho pohyby úst, jazyka, vibrování hrtanu a hlasivek. Jenže jednotlivá slova ani správné vyslovování jednotlivých písmen, nic z toho není stvořeno, protože Korán je přímým Zjevením, přímým Slovem Božím jak co do svého smyslu, tak i co do svého znění.

75 Následovníci bez rozdílu všech odštěpeneckých proudů, jejichž věrouka se odlišuje od věrouky *ahlu s-sunna*. Výraz *بدعة bid'a* zde označuje jakoukoli náboženskou praxi nebo přesvědčení, které neexistovalo v okamžiku smrti Božího Posla *صلى الله عليه وسلم* a bylo vymyšleno či vzniklo mezi muslimy až po něm.

76 Tento výraz označuje pokryteckého sektáře, který se vmísil mezi muslimy a snaží se islám rozvrátit zevnitř.

hašewijja,⁷⁷ touží je takto škatulkovat a snaží se zneplatňovat podání.

Znamením džehmíjjů je, že následovníky Sunny označují za مشبهة *mušebbiha*.⁷⁸

Znamením kaderíjjů je, že následovníky podání označují za مجبرة *mudžebbira*.⁷⁹

Znamením murdžíjjů je, že následovníky Sunny označují za oponenty (arab. مخالفة *muchálifa*)⁸⁰ a hnidopichy (arab. نقصانية *nuksánijja*).⁸¹

Znamením ráfidíjjů je, že lidi Sunny označují jako ناصبة *násiba*.⁸²

Leč následovníci Sunny by neměli být popisováni ničím, nežli tímto jediným jménem⁸³ a je nemožné jim tyto jiné epitety úspěšně přiřknout.⁸⁴

Abú Muhammed nám také sdělil:

„Slyšel jsem svého otce a Abú Zur'u přikázat distanc od lidí bludu a inovace a hovořit o tom, že vykazují tvrdost vůči nim, což s naprostou vážností zdůrazňovali.“⁸⁵

Oba odmítali psaní knih pouze na základě názorů dotyčného autora, bez předložení podání podporujících jeho teze, na rozdíl od sepisování knih založených na kompilaci a předkládání podání.

77 Tj. těmi, kteří neplodně a zbytečně lpí na podáních a slepě tato podání následují, kterým je cizí jejich brilantní logika a znalost filozofických argumentů a jsou proto bezcennými nevzdělanci.

78 Tj. těmi, kteří Alláha připodobňují ke stvořenému a tím se dopouštějí modloslužebnictví. Toto označení je užito těmi, kteří odmítají Boží atributy proto, že mezi Božími atributy jsou i pojmy jako Ruka, Tvář apod. Tím, že je ahlu s-sunna potvrzují, dopouštějí se v očích džehmíjje modloslužebnictví, neboť popisují Alláha v termínech, které jinak jazyk užívá ve vztahu ke stvořeným bytostem a objektům. Avšak jako ahlu s-sunna sice uznáváme, že jazykový význam slova Tvář či Ruka je jasný, zcela jednoznačně však zastáváme tezi, že jeho pravý obsah ve vztahu k Alláhu nám není znám a nejsme povoláni ptát se jak a jakým způsobem se děje, že Alláh má Tvář či Ruku, a co to vlastně znamená přesně.

79 Tj. za fatalisty, ty, kteří říkají, že člověk je přinucen ke svému konání osudem a nemá žádnou svobodnou vůli konat. Tím, že ahlu s-sunna potvrzují existenci svrchované Boží vůle, přesahující vůli stvoření svobodně konat, tím, že tvrdí, že činy stvoření jsou Alláhem stvořeny a tím, že potvrzují dokonalou a všeobjímající Boží znalost, se v očích kaderíjje ahlu s-sunna dopouštějí popírání lidské svobodné vůle.

80 Tj. těmi, kteří se jim snaží za každou cenu kontrovat a oponovat.

81 Tj. těmi, kteří se snaží na každém najít alespoň miniaturní nedostatek a ten potom doširoka rozebírat.

82 Tj. těmi, kteří uráží společníky Proroka صلى الله عليه وسلم, křivě je obviňují a zlořečí jim.

83 Tj. jako následovníci Sunny.

84 Pokud bychom uvažovali nad obviněními a posměšnými názvy, kterými lidé inovace častují lidi Sunny, shledali bychom, že si tyto výtky zaslouží daleko spíše oni sami.

85 Myslí se na tvrdost jejich stanovisk vůči jejich bludům. V přístupu k inovátorovi nutno vážit mezi jeho nebezpečím pro společnost a působením společnosti na něj, která může mít vliv na to, že se svého bludu zřekne.

Také zakazovali navštěvovat shromáždění mutekellimů a nahlížet do jejich knih. Oba řekli: „*Mutekellimové nikdy neuspějí.*“⁸⁶

Abú Muhammed také řekl: „*A stejné tvrdím i já.*“⁸⁷

Abú 'Alí ibn Habš al-Makri' řekl: „*A totéž tvrdím i já.*“

Náš šejch Ibnu l-Muzaffer pravil: „*To tvrdím rovněž i já.*“

A náš šejch⁸⁸ dodal: „*A i já říkám to samé.*“⁸⁹

At-Turejsití⁹⁰ říká: „*I já to tvrdím.*“

As-Sulefí⁹¹ řekl: „*Já tvrdím totéž.*“

Ibn Mukrí praví: „*Mým mezhebem v základech [věrouky] je mezheb Ahmeda ibn Hanbela a Abú Zur'y ar-Rázího.*“⁹²

(...)

86 Mutekellimové byli jedinci, kteří byli dobře obeznámeni s falsafou a učením mu'tezily. Vznikli a významu nabyli v době sporů okolo stvořenosti Koránu. Jali se bránit stanoviska islámu spekulativní teologickou rétorikou přejatou od mu'tezily a falsafy. Kvůli své neschopnosti povznést se nad takto utvořené paradigma a následovat namísto něho jasné a jednoznačné šari'atské důkazy i oni záhy odešli na zcestí. Mezi nejvýznamnější směry kelámu řadíme máturídijju a aš'aríjju.

87 Tj. já tvrdím to, co tato 'akída, kterou vám předávám, toto je moje věrouka, moje krédo a moje stanovisko.

88 Odkazuje na Abu l-Kásima al-Lálikáiho.

89 Tady některé verze tohoto traktátu končí a potvrzující konstatace at-Turejsitího a as-Sulefího neuvádějí.

90 On je šejchem v tesewwufu, Abú Bekr Ahmed ibn 'Alí ibnu l-Husejn at-Turejsití, též zvaný al-Baghdádí. Byl posluchačem Abu l-Kásima al-Lálikáiho a zemřel v roce 497 hidžry. Viz az-Zehebí v *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 19/162. Je jedním z vypravěčů al-Lálikáiho *Šerhu usúli l-'tikádi ahli s-sunna*, jak uvádí muhakkik této práce, viz *Šerhu usúli l-'tikádi ahli s-sunna*, 1/131.

91 On je muhaddis, muftí, šejchu l-islám Abú Táhir Ahmed ibn Muhammed as-Sulefí, narozený roku 475 hidžry. Vyprávěl od Ahmeda at-Turejsitího a zemřel v roce 576 hidžry. Viz *Sijeru l-a'lámi n-nubelá*, 21/5, 11, bod č. 39. Je vypravěčem tohoto díla od at-Turejsitího.

92 On je Abú Bekr Muhammed ibn Ibráhím ibn Mukrí, zemřel roku 381 hidžry. Viz az-Zehebí v *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 16/401.